

**VISUOMENINĖS ŽELDYNŲ IR ŽELDINIŲ APSAUGOS IR PRIEŽIŪROS KOMISIJOS
PRIE VILNIAUS MIESTO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJOS POSĖDŽIO
P R O T O K O L A S**

2021-07-22 Nr. 55
Vilnius

Posėdis įvyko 2021-07-22
Pasitarimo pirmininkas – Dainius Labeckis
Pasitarimo sekretorė – Roma Vasyliūtė-Byrne

DALYVAVO:

Komisijos nariai Andreas Byrne, Algis Davenis, Banga Grigaliūnaitė, Pranas Gudaitis, Dainius Labeckis, Laura Pačtauskaitė, Roma Vasyliūtė-Byrne.

SVARSTYTA:

1. Dėl uosio Tuskulėnų rimties parke (LGGRTC prašymu).
2. Dėl beržo Sudervės kapinėse (Viršuliškėse, kapinių 22 kv.).
3. Dėl eglės Rokantiškių kapinėse (M. S. ir M. K. kapavietė, kapinių 15 sektorius).
4. Dėl pušies Rokantiškių kapinėse (V. R. ir A. R. kapavietė, kapinių 25 sektorius, 8 eilė).
5. Dėl liepos Bazilijonų g. (gavus skundą).
6. Dėl pušų Žaliųjų ežerų g., ties 11A ir 12A namais.
7. Dėl liepos, priešais Žaliųjų ežerų g. 30.
8. Dėl medžių žalojimo Algirdo g.
9. Dėl medžių Kernavės g. 14 (pagal projektą).
10. Dėl klevo Filaretų g. 13 (pagal prašymą, pakartotinai).
11. Dėl pušies Rokantiškių kapinėse (pagal prašymą, 45C sektorius, 12 eilė, 2 k.).
12. Dėl medžių ties Žalgirio g. 106 (pagal prašymą).
13. Dėl medžių laistymo
14. Dėl lapų pūstuvų naudojimo tvarkant viešuosius želdynus.

NUTARTA:

1. Atsižvelgiant į faktines aplinkybes – parke nuvirto brandus, dar gyvybingas, tačiau dėl išplitusio puvinio buvęs kritiškai nestabilus paprastasis uosis (buv. dvikamienis, kamieno apimtis 292+92 cm, kelmas 295 cm, išsišakojime 300+cm) – Komisija pakartotinai siūlo LGGRTC atlikti išsamų

Tuskulėnų parko medžių įvertinimą, jo pagrindu parengti ir nuosekliai vykdyti profesionalią šios teritorijos želdinių priežiūros programą. Tai pagerintų želdyno būklę ir sumažintų rizikas, kylančias dėl medžių nepriežiūros, žalojimo, ligų ir kitų veiksnių. Kadangi nuvirtęs uosis yra istorinis dvaro parko reliktas, jo kelmą ir ant žolės gulinčią nulūžusio storesnio kamieno dalį siūlome palikti vietoje, tokia praktika istoriniuose parkuose yra gana įprasta.

2. Apžiūros metu nustatyta, kad medis – brandus santykinai geros būklės ~50 cm k. sk. beržas, augęs A. K., V. B., B. B. šeimos kapavietėje (22 kv., šalia Boiko šeimos kapavietės), tačiau išvirtęs su šaknimis škvalo metu, apžiūros metu buvo tvarkomas. Viena pagrindinių medžio nuvirtimo priežasčių – šaknyno pažeidimai, padaryti įrengiant kapavietes ir jų aplinką, tai taip pat nustatyta apžiūros metu.

3. Atsižvelgdama į vietoje patikrintą situaciją (M. S. ir M. K. kapavietė, Rokantiškių kapinių 15 sektorius), Komisija neprieštarauja medžio – eglės, k. ap. ~83 cm (ir plonesnės eglės šalia jos, kurios šalinimui nebūtinas leidimas) kirtimui pareiškėjos prašymu, jos nurodytos aplinkybės iš esmės pasitvirtino. Taip pat siūlytume kapavietėje sodinti pavėsiui pakančius daugiamečius augalus.

4. Apžiūros metu nustatyta, kad nekokybiškos konstrukcijos prasta būklė (V. R. ir A. R. kapavietė, kapinių 25 sektorius, 8 eilė) nėra susijusi su pareiškėjo nurodyta pušimi, augančia už kapavietės ribų. Medis yra vertingas ir saugotinas. Šiuo atveju jis taip pat svarbus kaip šlaito eroziją sulaukantis veiksnys, kas turėtų būti aktualu ir šalia jo esantiems kapams. Leidimo kirsti pušį neišduoti.

5. Siūlome pateikti terasos šalia Bazilijonų g. 3 savininkams išpėjimą dėl žalos medžiui ir galimų neigiamų pasekmių, kartu įpareigojant juos imtis neatidėliotinių priemonių medžio apsaugai: apsaugoti medį nuo trynimosi, padidinant skylę aplink kamieną, taip pat padaryti ventiliaciją (skylės), kuri sudarytų sąlygas polajo vėdinimui ir drėgmės patekimui. Arba apskritai pašalinti terasą. Nesiimant jokių priemonių, medžio augimo sąlygos ilgai neišsilaikytų ir tai galės būti vertinama kaip jo žalojimas. Primename, kad už tai numatytos baudos.

6. Pušims yra pažeistos šaknys ir užpilti kakliukai 2021 m. vasarą ir 2019(?)m. jų aplinkoje vykdytų darbų metu (tinklų tiesimas, šaligatvio remontas ir pan.). Du medžiai jau žuvo, kitų gyvybinės funkcijos pažeistos, kol kas neaišku kiek. Siūlome neatidėliojant ištirti situaciją, taikant poveikio priemones atsakingiems asmenims (atsakingiems už įgyvendintus projektus), stebėti likusių medžių būklės pokyčius ir imtis veiksmų jiems gelbėti. Medžių siūlome nekirsti, kol nėra išspręstas atsakomybės klausimas dėl jų žūties. Priešingu atveju tai skatintų sąmoningą medžių žalojimą kaip nebaudžiamą būdą jų atsikratyti. Akcentuotina, jog minima medžių eilė auga Verkių regioniniame parke, tai Verkių dvaro sodybos istoriniai želdiniai.

7. Liepa auganti Verkių dvaro sodybos teritorijoje, priešais Žaliųjų ežerų g. 30 pastatą, yra istorinė šio kultūros paminklo ir draustinio kraštovaizdžio vertybė. Stebima prasidedanti medžio šakų (viršūnėlių) džiūtis, rodanti pastaraisiais metais suintensyvėjusią žalingą veiklą polajyje, galimai susijusią su būtent šiuo laikotarpiu naujai atsidariusiu salonu. Kol nevēlu, siūlome suformuoti ir arboristinėmis priemonėmis palaikyti kiek įmanoma daugiau gyvybinės erdvės medžio šaknims polajo zonoje, kuri šiuo metu intensyviai naudojama transportui.

8. Komisijos nariai pastebėjo, kad vykdant vamzdynų rekonstrukcijos darbus Algirdo gatvėje yra žalojami brandūs šios gatvės medžiai, kai kurių liepų kamienai užpilti (apmūryti) cementu, tai atsilieps jų būklei. Nuotraukas pridedame, siūlome imtis poveikio priemonių pagal VMSA patvirtintą tvarką ir skubaus medžių gelbėjimo, pradedant nuo cemento pašalinimo nuo pomedžio.

9. Sklype auga išskirtinių gabaritų (k. ap. 228 cm), amžiaus ir vertės, pagal amžių santykinai geros būklės beržas, jo kirtimui Komisija nepritaria. Konstatuotina, kad statytojai ir VMSA visiškai

neatsižvelgia į suprojektuoto naujo objekto kontekstą ir esamas vertes, kurios galėtų bent kažkiek pagerinti tankiai statomų daugiabučių aplinką ir būsimų naujakurių gyvenimo kokybę. Tokia praktika vertintina kaip siauro privataus intereso (statytojų noro užstatyti kuo didesnę plotą) tenkinimas viešojo intereso (visam miestui svarbios aplinkos, vertingų želdinių) sąskaita.

10. Atkreipiame VMSA dėmesį, kad, pagal pareiškėjos L. Š. papildomai pateiktą informaciją, medis auga teritorijoje, kurios bendrasavininkė yra Vilniaus miesto savivaldybė (pasak pareiškėjos, „dalis sklypo priklauso savivaldybei“). Primename, kad 2020 m. po apžiūros buvo pasiūlyta taikyti specialias arboristines priemones klevui: surišimas viengubas (4 t), 2/3 nuo išsišakojimo, periferinė lajos redukcija <20% (žr. Komisijos protokolą nr. 38, 2020-07-02 bei faktinių duomenų patikrinimo aktą nr. 38-4, 2020-07-01). Tam pritarė ir VMSA, tačiau darbai iki šiol nebuvo atlikti. Išduotame VMSA leidime nr. A320-2416/19(2.3.1.20-ŽEL) klevui surišti (nebegalioja) sklypas įvardytas kaip privatus, tačiau, jei savivaldybė iš tikrųjų yra bendrasavininkė, manytina, kad VMSA turi prisiimti savo atsakomybės dalį už medžio tvarkymo darbus, kurių patys gyventojai nepajėgūs atlikti.

11. Apžiūros metu nustatyta, kad pušis (Rokantiškių kapinės, 45C sektorius, 12 eil., kapavietė nr. 2, A. M., J. A.) reikšmingo neigiamo poveikio kapavietei nedaro, kita vertus, yra pagrindo teigti, kapavietės įrengimas (trinkelės ir pan.) neigiamai atsiliepė pačiai pušiai (medis gana silpnas, nors dar gyvybingas). Objektivių priežasčių ją *skubiai* kirsti nenustatyta.

12. Uosis ir klevas, augantys tarp šaligatvio ir pastato, pareiškėjo nurodyti kaip darantys žalą ir augantys ne vietoje, iš tikrųjų niekam žalos nedaro, jų pasodinimo vieta tinkama, kadangi minimalūs atstumai nuo pastatų nustatomi ne esamiems, o sodinamiems medžiams (abu medžiai brandūs, senesni, negu sklypo statiniai). Kita vertus, paties pareiškėjo pateikta nuotrauka rodo, kad šiemet medžiams galimai buvo nukapotos šaknys tiesiant naują šaligatvį (šiuo metu jis jau įrengtas). Abiems medžiams taip pat sukeltos lajos, o klevui nupjautas vienas kamienas. Vis dėlto šie medžiai yra svarbūs šiai vietai, kitų medžių gatvėje nėra, o naujai pasodinti ir užauginti atitinkamo dydžio medžius čia būtų problemiška jau vien dėl minėtų normatyvų. Leidimams medžiams kirsti pagrindo nėra, svarstyti bausdos skyrimas dėl medžių šaknų sužalojimo, prieš tai atidžiai ištyrus padėtį.

13. Vasaros karščių laikotarpis šiais metais (kaip ir kasmet) parodė, kad medžių laistymo sistema Vilniuje neveikia, nenaudojami netgi hidrantai, kurie įrengti Gedimino pr., geriausiu atveju laistomi gėlynai, drėkinama pati gatvių danga, kai tuo tarpu medžiai daug kur džiušta. Siūlome, kol nebus sukurta veiksminga modernesnė sistema, laistyti miesto gatvėse ir skveruose augančius medžius (visų pirma tuos, kurių būklė rodo drėgmės trūkumą) naudojant upės vandenį. Tai derėtų organizuoti neatidėliojant, kadangi kiekvienas sausros sezonas silpnina šiuos medžius ir mažina jų išgyvenimo galimybes ateityje, ypač kai po to jie paveikiami druskų tirpalais šaltuoju sezonu.

14. Komisija siūlo atsisakyti benzininių pūstuvų naudojimo Vilniaus miesto želdynų priežiūroje. Šios įrangos tarša (cheminė, kietųjų dalelių, triukšmas) viršija jos efektyvumą, t. y., tokių pūstuvų naudojimas rekreacinėse zonose negali būti pateisinamas nei ekonominiu, nei sanitariniu požiūriu. Dažni atvejai, kai darbininkai šią techniką naudoja be jokios būtinybės, dėl to gaunami gyventojų skundai ir periodiškai viešinama video medžiaga gadina miesto įvaizdį.

Kilus klausimų arba neaiškumų, susisiekti su Komisija (el. p. zeldynukomisija@gmail.com).

Pasitarimo pirmininkas

Pasitarimo sekretorė